

Att åldras i ett främmande land

Allt fler äldre invandrare vårdas inom den svenska äldreomsorgen.

- Mötet mellan olika kulturer leder ibland till problem. Med en bättre förståelse för varandras kulturer, vanor och traditioner skulle många svårigheter i vardagen kunna undvikas, säger Anna Melle som har skrivit boken *Att åldras i ett främmande land*.
- Vi är lika men även olika beroende på vilket land vi kommer ifrån.

Anna berättar att hon känner sig som svensk men är assyrier och uppväxt i Turkiet. Till Sverige kom hon som flykting i slutet av 1976 tillsammans med sin familj. Idag arbetar hon som gymnasielärare i samhällskunskap och historia och är också författare och föreläsare. Med sina erfarenheter av det mångkulturella samhället föreläser hon bland annat om kulturmöten, kulturkrockar och hedersrelaterat våld. När jag möter Anna medverkar hon som föreläsare på årets inspirationsdag i Emmaboda för läsombud från Kalmar, Blekinge och Kronobergs län. Föreläsningen handlar om hur det kan vara och kännas att bli gammal och åldras i ett främmande land. Anna vet vad hon talar om. Hon har skrivit en bok om det.

Boken heter just *Att åldras i främmande land* och är baserad på Annas möten och samtal med äldre invandrare om hur det är att åldras i ett annat land än det som man är född och uppvuxen i.

Berättelserna kompletteras med Annas erfarenheter och kunskaper om ämnet, olika sätt att se på åldrandet, de äldres syn på att vårdas på en institution och deras förväntningar på sina barn. Till boken finns även en studiehandledning.

Hög Ålder ger respekt

Synen på äldre skiljer sig åt mellan västvärlden och de jordbrukssamhällen som många äldre invandrare i Sverige kommer ifrån. I jordbrukssamhällen som till exempel Turkiet värderas äldre högt. De får respekt för sin vishet, kunskap och erfarenhet. Hög ålder ger hög prestige och de äldre har en viktig roll som förmedlare av traditioner och normer.

I västvärlden finns det en stark rädsla för åldrandet. Rynkor skärs bort och gråa strån täcks med färg. Äldre och deras kunskaper och erfarenheter efterfrågas inte längre och många gamla lever i stor ensamhet. Här vårdas de gamla inom äldreomsorgen medan de i flertalet av de länder som de åldrande invandrarna kommer ifrån tas om hand av familjen. Uppväxta och fostrade i ett gruppsamhälle med gott om tid lever de nu som äldre i ett samhälle med ont om tid och inriktat på individen.

På fem timmar, så lång tid som flygresan från Turkiet till Sverige tar, gör en person som kommer hit från Turkiet samma resa som vi i Sverige gjort på 100 år. Det är en oerhört stor omställning som det kan vara svårt att finna sig tillrätta i. När sedan barnen anammar levnadssättet i det nya landet, och inte längre har möjlighet att ta hand om sina gamla föräldrar som traditionen är i hemlandet, då blir ingenting sig längre likt. Har man sedan dessutom svårt med det nya språket, både det talade och det som består av uttalade kulturella koder, så kan känslan av främlingskap bli väldigt stark.

Utan förståelse ingen empati

- Jag kände mig som om jag satt i fängelse, säger en av de äldre invandrarna som Anna intervjuat i boken. Jag kunde inte ens be personalen om ett glas vatten när jag var törstig.

- Arbetar man med människor från andra länder och kulturer så måste man kunna känna empati och möta henne eller honom där de är, säger Anna. Och utan förståelse ingen empati.

Vad kan man då göra inom äldreomsorgen för att öka förståelsen och respekten för äldre invandrare?

Några tips som Anna vill ge är:

- Ha musik, tidningar, litteratur och TV-kanaler på olika språk.
- Skaffa kunskap om olika kulturers högtider.
- Kartlägg de äldres kulturella och religiösa bakgrund.
- Uppmärksamma matens och kostens betydelse.
- Uppmuntra de äldre att berätta om sina minnen.
- Anställ personal med utländsk bakgrund.
- Anlita professionella tolkar, låt inte anhöriga tolka.

Anna avslutar sin föreläsning med att läsa några rader ur Søren Kierkegaards dikt *Till Eftertanke*:

*All äkta hjälpsamhet börjar med ödmjukhet
inför den jag vill hjälpa
och därför måste jag förstå,
att detta med att hjälpa
inte är att vilja härska
utan att vilja tjäna.
Kan jag inte detta
så kan jag heller inte hjälpa någon.*

*Text och Foto: Catharina Kåberg
Tidningen Läsombudet*

BOK: Att åldras i ett främmande land

Allt fler äldre invandrare vårdas inom den svenska äldreomsorgen.

- Mötet mellan olika kulturer leder ibland till problem. Med en bättre förståelse för varandras kulturer, vanor och traditioner skulle många svårigheter i vardagen kunna undvikas

Beställ boken på

www.annamelle.com